

SB - Zeměpis

Název předmětu	SB - Zeměpis
Oblast	
Charakteristika předmětu	<p>Předmět ZEMĚPIS (v BLOKU) představuje v rámci vzdělání na čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií součást vzdělávací oblasti ČLOVĚK A SPOLEČNOST. Předmět je vyučován v posledním ročníku gymnázia (tj. IV. ročník a oktáva), a to jako součást tzv. Společenskovědního základu spolu s předměty Politologie a Dějepis. O hodinové dotaci tohoto předmětu informuje tabulka ŠVP. Ve výuce ZEMb si žáci osvojují informace o nejnovějších dějinách konce 19. a celého 20. století (s možnými přesahy do současnosti), a to českých (československých) i světových. ZEMb tak mají význam především pro žáky, kteří se chtějí profilovat v humanitních oborech. Vyučovací předmět ZEMb realizuje poměrnou část obsahu vzdělávacího oboru Zeměpis RVP G. Realizují se v něm rovněž tematické okruhy průřezových témat RVP G, a to zvláště Mediální výchova, Multikulturní výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (viz tabulka). Tematický plán je rozpracován do podrobného rozpisu (viz přehledy ŠVP G). V předmětu ZEMb jsou žáci vedeni k tomu, aby rozuměli různým novodobým dějinným událostem a zvratům, přemýšleli o nich, získávali schopnost diskutovat o nich a formulovat vlastní názory na jejich příčiny, průběh a důsledky, a to v projevech ústních i písemných. Dále mají odlišovat různá dobová sdělení o téže události, uvědomovat si objektivnost – subjektivnost sdělení, záměrnou manipulaci s dobovými prameny a nutnost historického nadhledu a odstupu. Jsou vedeni k analýze a kritice. To vše je vede k přesnějšímu chápání skutečnosti i přesahů dějinných událostí do dnešních dnů. Cílem výchovně-vzdělávacího procesu ve vyučovacích předmětu ZEMb je v návaznosti na RVP G vybavit žáka klíčovými kompetencemi, a tím ho připravit k celoživotnímu učení, profesnímu, občanskému i osobnímu uplatnění. Prohloubení teoretických znalostí povede k lepší orientaci v politických, národnostních, náboženských aj. problémech současného světa a pochopení jejich historických kořenů a dějinných souvislostí. Jednotlivá témata jsou netradičně nazvána po významných politických osobnostech 20. století, neboť rovněž poznání jejich soukromí povede k pochopení jejich myšlenkových pochodů, názorů a důležitých i osudových rozhodnutí. ZEMb si rovněž klade za cíl efektivní pochopení a využití mezipředmětových vztahů, zvláště s politikou a historií (dějepisem), ale také například s psychologii, sociologií či cizími jazyky. Příležitostí pro opravdové talenty je zvláště středoškolská odborná činnost (SOČ). Volitelný blok zeměpis využívá k poznávání, zobrazování a hodnocení geografického prostředí digitální technologie způsobem, který podporuje aktivní přístup žáků při práci s informačními zdroji. Některé vyučovací hodiny jsou založeny na činnostech s vybranými geografickými informačními systémy, s digitálními mapami, s aplikacemi dálkového průzkumu Země, satelitního a leteckého snímání. V zeměpise rozvíjíme digitální kompetence žáků tím, že je vedeme k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy. Dále seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi. V neposlední řadě klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Předmět vyučujeme ve čtvrtém ročníku (oktávě) po dvou hodinách týdně. Učebny jsou vybaveny počítačem, datovým projektorem, případně interaktivní tabulí a připojením na internet. Používáme učebnice schválené MŠMT a určené pro danou věkovou kategorii. V případě potřeby mohou učitelé použít počítačové učebny.</p>
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k řešení problémů: V předmětu ZEMb klademe především důraz na to, aby žák vnímal nejrůznější problémové situace a na základě získaných poznatků tyto situace řešil. V předmětu ZEMb žák zejména aplikuje poznatky z předmětů Zeměpis, Politologie a Dějepis (blok).</p>

Název předmětu	SB - Zeměpis
	<p>Kompetence komunikativní: Vyžadujeme logické formulace, přesné vyjadřování vlastních myšlenek a názorů. Vedeme žáky k odpovědím na doplňovací otázky typu „proč“, „co by se stalo, kdyby...“, „co bylo důsledkem toho, že...“ ad. V souvislosti s výše uvedenými kompetencemi k řešení problémů je žák schopen vytvářet vlastní mluvené (popř. psané) projevy. Učitel vybírá a předkládá žákům vhodné dobové dokumenty (písemné, obrazové i zvukové), a tím je motivuje k analýze a společné diskusi. Rovněž zadáváním referátů (prezentací) vede učitel žáky k tomu, aby vyslovovali své názory, zaujímal postoje, obhajovali je, byli schopni akceptovat protiargumenty a vzájemně tolerovali své názory.</p>
	<p>Kompetence sociální a personální: Se závěrem uvedeným výše v oblasti rozvoje komunikativních kompetencí souvisí rozvoj kompetence sociální a personální: Učitel vede žáka ke komunikaci nejen mezi nimi, ale také mezi žákem a jeho spolužáky (diskuse). Žáci musí reagovat na své vlastní projevy i projevy druhých a pod vedením učitele kontrolovat, opravovat a hodnotit své výkony (písemné i mluvené). Učí se tak nejen aplikovat své znalosti, řešit odborné problémy v daném předmětu, ale také vhodně a citlivě sdělovat výtky i pochvaly, navrhopvat jiná další možná, lepší řešení apod. Na druhou stranu se žáci tímto učí přijímat kritiku ze strany svých vrstevníků, reagovat na ni a příště se nedostatku vyvarovat.</p>
	<p>Kompetence občanská: Učitel pomáhá studentům s orientací v historických událostech světa. Respektuje přesvědčení druhých lidí. Negativní postoje a argumenty se snaží logicky ovlivnit. Žák je také veden k tomu, aby byl schopen zhodnotit, která společnost v lidských dějinách nerespektovala lidská a občanská práva.</p>
	<p>Kompetence k podnikavosti: V rámci předmětu např. seznamuje s vývojem nových technologií a nových přístupů a postupů (zvl. vývoj techniky ve 20. století a z něj vyplývající změny každodennosti, vývoj zbraní používaných ve světových konfliktech, práce s AV médií, tvorba prezentací, role médií v dané době apod.). Musí si také uvědomit nezastupitelnou roli, kterou má znalost především moderních euroamerických dějin a českých (československých) pro orientaci v současném světě.</p>
	<p>Kompetence k učení: Učitel vede žáka k tomu, aby sám v textových a jiných pomůckách vyhledal příklady zkoumaného jevu, sám stanovil pravidla pro tento jev typická a následně aby se sám pokusil vytvořit příklady vlastní, kde by právě získané vědomosti uplatnil. Procvičujeme se žáky rovněž práci s textem, zvl. čtení (sledování) a následnou analýzu dobových dokumentů, novin, zvukových či filmových záběrů apod., a vedeme je k chápání významu klíčových slov. Nezbytností je, aby žák poznával smysl a cíl učení, chápal důležitost poznávaného a uvědomoval si možnosti svého dalšího zdokonalování.</p>
	<p>Kompetence digitální: Digitální kompetence rozvíjíme především v oblasti se zaměřením na: Internet: Žák je veden k samostatnému vyhledávání informací, ověřování jejich pravdivosti, používání vyhledávačů Google, Wikipedie, oficiálních stránek úřadů a institucí, vyhledání obrázku a jeho stažení do dokumentu, dále k vyhledávání map: historických či zeměpisných, dále k využití informací na portálu Moderní dějiny, nebo k vyhledání videí nebo dokumentů na kanálu YouTube Učitel vede žáky k bezpečnému chování na internetu. Textový editor WORD: Učitel vede žáky k samostatné schopnosti vytvoření a uložení dokumentu, seznamuje žáky s základními typografickými pravidly a vede k jejich dodržování, učí žáky používat kontrolu pravopisu, vkládání poznámek pod čarou, vkládání obrázku.</p>

Název předmětu	SB - Zeměpis
	<p>Moodle: Žák je schopen vyhledat domácí úkol a materiály pro výuku, stáhnout si pracovní list, uložit úkol ve formátu Word nebo jako online text.</p> <p>E-mail: Žák je seznámen se základními pravidly e – mailové komunikace mezi učitelem a žákem, je veden k jejich dodržování. Je schopen odeslat e-mail s přílohou.</p> <p>MS PowerPoint: Žák je seznámen se základními pravidly pro tvorbu prezentací v souladu s autorským zákonem, je schopen sám prezentace vytvářet. Umí pracovat se zdroji, ovládá správný zápis citací.</p>
Poznámky k předmětu v rámci učebního plánu	<p>Představení osobnosti a daného státu v určitém období formou studentských prezentací buď v podobě párové práce (tzn. celé téma), nebo více prezentací jednotlivých (díličí témata). Podmínkou je uvedení min. 2 knižních zdrojů. Tato metoda a forma bude uplatněna u všech témat předmětu.</p>
Způsob hodnocení žáků	<p>Podklady pro hodnocení žáka (studenta) se získávají zejména soustavným pozorováním aktivit žáka (studenta) v hodinách ZEMb, sledováním jeho výkonů a připravenosti na výuku a výslednou analýzou, písemným zkoušením (testy, úvahy) a v neposlední řadě samostatnými pracemi, zvláště prezentacemi. I tyto jednotlivé formy mají být nápomocny k vlastnímu sebehodnocení (autoevaluaci) žáka, která je realizována především těmito formami: Nezbytnou podmínkou pro autoevaluaci žáka (studenta) je rozbor případných nedostatků (chyb) v písemných projevech (testech) tak, aby si žák uvědomil chyby a nepřesnosti, kterých se dopustil. Žáci jsou vedeni k tomu, aby po ústním zkoušení zhodnotili svůj výkon s poukazem na předvedené znalosti a dovednosti. Totéž platí – snad ještě ve větší míře – v případě žákovských prezentací (referátů). Po jejichž předvedení musí žák shrnout kladné a záporné stránky svého výkonu a uvědomit si, v čem by případně mohl být jeho příští výstup lepší. Žák je rovněž veden k tomu, aby byl schopen výstižně zhodnotit výkon jiných, stejně jako aby byl schopen přijmout chválu i kritiku ze strany svých spolužáků.</p>